

Lakivaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (digipalvelusäädös)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (digipalvelusäädös) (U 2/2021 vp): Lakivaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 6/2022 vp — U 2/2021 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- viestintäneuvos Kreetta Simola, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Sirpa Sillstén, liikenne- ja viestintäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Mira Turpeinen, oikeusministeriö
- neuvotteleva virkamies Jouko Huhtamäki, sisäministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- professori Tomi Voutilainen

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan komissio antoi 15.12.2020 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös, KOM(2020) 825 lopullinen). Asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö ilmenee valtioneuvoston kirjelmästä (U 2/2021 vp), jatkokirjelmästä (UJ 14/2021 vp) sekä nyt käsiteltävästä jatkokirjelmästä (UJ 6/2022 vp).

Jäsenvaltiot hyväksyivät digipalvelusäädöksestä yleisnäkemyksen 25.11.2021. Euroopan parlamentti hyväksyi mietintönsä digipalvelusäädöksestä 20.1.2022. Mietinnössään parlamentti ehdottaa komission alkuperäiseen asetusehdotukseen uutta sääntelyä, jota käsitellään nyt käsiteltä-

Valiokunnan lausunto LaVL 11/2022 vp

vässä jatkokirjelmässä. Ns. trilogineuvottelut ovat alkaneet neuvoston, Euroopan parlamentin ja komission välillä. Puheenjohtajavaltio Ranska kiirehtii sopua digipalvelusäädöksestä.

Valtioneuvoston kanta

Suomen kantoja digipalvelusäädökseen on käsitelty aiemmin U-kirjelmässä U 2/2022 vp ja U-jatkokirjeessä UJ 14/2021 vp. Suomi kannattaa komission asetusehdotuksen tavoitetta lisätä palvelujen avoimuutta ja käyttäjien turvallisuutta verkkoympäristössä sekä parantaa toimintaympäristöä yli rajojen tarjottaville innovatiivisille digitaalisille palveluille harmonisoimalla lainsäädäntöä. Asetusluonnoksella on myös yhteiskunnallisia tavoitteita parantaa kansalaisten perusoikeuksien toteutumista verkkoympäristössä, kun se sääntelee palveluntarjoajien menettelytapoja silloin, kun ne poistavat käyttäjiensä lataamia sisältöjä lainvastaisena tai käyttöehtojensa vastaisena.

Euroopan parlamentin eräiden säännösehdoitusten arviointia vaikeuttaa se, että niistä ei ole olemassa vaikutustenarviointia. Perusvalmistelun puutteeseen voi liittyä tulkintaongelmia siitä, mitä ehdotetuilla säännöksillä tarkoitetaan.

Suomi pitää hyvänä lähtökohtana, että komission ehdotuksessa huolellisuusvelvollisuuksien kohdentamisessa erilaisten ja eri kokoisten toimijoiden osalta on noudatettu suhteellisuusperiaatetta. Jatkoneuvotteluissa on selvitettävä tarkemmin velvoitteiden tarkoituksenmukainen kohdentaminen eri tyyppisten ja kokoisten palveluntarjoajien sekä velvoitteilla tavoiteltavan päämäärän suhteen ottaen huomioon myös velvoitteista yrityksille aiheutuvat vaikutukset. Sääntelyn tulee olla linjassa muun EU-sääntelyn kanssa.

1. Uutena kantana tunnustetaan tarve kohdennettua mainontaa verkossa koskevalle sääntelylle, erityisesti alaikäisten suojelun osalta digipalvelusäädöksessä. Kuitenkin suhtaudutaan digipalvelusäädöksessä varauksellisesti parlamentin ehdottamaan sääntelyyn käyttäjien henkilötietojen käsittelystä kohdennetussa mainonnassa verkkoalustoilla. Ehdotettu sääntely ei sisällynyt komission alkuperäiseen esitykseen, eikä parlamentin ehdotuksesta ole käytettävissä vaikutusten arviota. Parlamentin henkilötietojen käsittelyä koskeva sääntelyehdotus ei myöskään sääntelisi kohdennettua mainontaa verkossa horisontaalisesti, kuten EU:n yleinen tietosuojasetus (EU) 2016/679 ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY. Parlamentti on ehdottanut sääntelyä kohdennetusta mainonnasta myös ehdotukseen sähköisen viestinnän tietosuojasetukseksi, jonka käsittely trilogineuvotteluissa on yhä kesken. Parlamentti ehdotti säännöstä kohdennetusta mainonnasta myös digitaalisia markkinoita koskevaan asetusehdotukseen (DMA). Koska on epäselvää, miten parlamentin esitys etenee ja minkä säädösehdotuksen yhteydessä, Suomi seuraa keskustelua ja osallistuu ehdotusta koskevan kompromissin löytämiseen siten, että se on yhteensopivaa EU:n tietosuojalainsäädännön kanssa. Valtioneuvosto katsoo, että verkkomainonnan kohdentamista tulisi ensisijaisesti tarkastella osana ehdotettua sähköisen viestinnän tietosuojasetusta, esimerkiksi sen evästesääntelyn kautta. Tämä sääntely niin kuin myös EU:n yleinen tietosuojasetus ovat soveltamisalaltaan laajempia soveltuessaan kaikkeen kohdennettuun verkkomainontaan internetissä. (Euroopan parlamentin ehdotus 24 artiklaksi)

2. Tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU 2019/882, jäljempänä esteettömyysdirektiivi). Suomi pitää esteettö-

Valiokunnan lausunto LaVL 11/2022 vp

myyssääntelyä ja sen tavoitteita tärkeänä. Saavutettavuus ja esteettömyys on hyvä ottaa läpileikkaavasti huomioon ja sitä tulisi edistää kaikissa tuotteissa, palveluissa ja ympäristössä. Uutena kantana ei pidetä kuitenkaan tarkoituksenmukaisena, että digipalvelusäädöksellä, joka on asetus, ulotettaisiin esteettömyysdirektiivin vaatimukset koskemaan digipalvelusäädöksessä tarkoitettuja verkkoalustoja. Jos trilogineuvotteluissa päädytään sääntelemään digipalvelusäädöksessä verkkoalustojen esteettömyyttä, sääntelyn tulee olla kohtuullista ja tasapuolista verkkoalustoille sekä oikeudellisesti selkeää. Esteettömyysdirektiivin täytäntöönpano on parhaillaan käynnissä jäsenvaltioissa. On lainsäädännöllisesti ongelmallista säätää samasta asiasta EU:n asetuksella ja direktiivillä, jolloin sääntely ei olisi sama kaikille toimijoille. Eräät verkkoalustat voisivat kuulua sekä direktiivin että asetuksen soveltamisalaan. Myöskään esteettömyysdirektiivin soveltamisesta yleisesti verkkoalustoihin ei ole vaikutusarviota, koska sääntely ei sisällynyt komission alkuperäiseen digipalvelusäädösehdotukseen. (Euroopan parlamentin ehdotus 19a artiklaksi)

3. Uutena kantana suhtaudutaan periaatteellisesti myönteisesti parlamentin ehdottamiin säännöksiin, joissa pyritään turvaamaan palvelujen vastaanottajien mahdollisuus päättää palveluista vapaasti ja autonomisesti ilman, että palvelut manipuloivat tai johtavat käyttäjiä harhaan (palvelujen ns. dark patterns). Sääntelyn tulee kuitenkin olla voimassa olevan tietosuojasääntelyn mukaista ja mahdollisimman täsmällistä. (Euroopan parlamentin ehdotus 13a artiklaksi)

4. Uutena kantana suhtaudutaan varauksellisesti parlamentin ehdottamaan välityspalveluntarjoajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevaan säännökseen, koska pelkkä maininta siitä, että palvelun vastaanottajilla on oikeus hakea korvausta ei tuo mitään lisäarvoa suhteessa siihen, mihin heillä olisi oikeus ilman kyseistä säännöstäkin. Säännös olisi kuitenkin omiaan aiheuttamaan tulkintaongelmia, koska se olisi osin päällekkäistä eräiden muiden unionin säädösten sekä kansallisen vahingonkorvaussääntelyn kanssa, ja voisi pahimmallaan johtaa jopa vahinkoa kärsineen aseman heikkenemiseen. Vahingonkorvaussäännösten lisääminen asetukseen edellyttäisi huolellista perusvalmistelua komission toimesta vaikutusarvioineen. (Euroopan parlamentin ehdotus 43a artiklaksi)

5. Uutena kantana suhtaudutaan lähtökohtaisesti positiivisesti trilogineuvottelujen aikana ehdotuksiin, joiden tarkoituksena on parantaa median sisältöjen asemaa erittäin suurilla verkkoalustoilla esimerkiksi siten, että erittäin suurten verkkoalustojen tulisi informoida mediatoimijoita silloin kuin alustat käyttöehtojensa perusteella poistavat median tuottamaa sisältöä. Disinformaation torjuntaan liittyvät näkökohdat on kuitenkin myös huomioitava.

6. Uutena kantana tuetaan Euroopan parlamentin ehdottamaa sääntelyä laittoman sisällön torjumiseksi verkkoalustoilla, joilla on käyttäjien lataamaa pornografista sisältöä. Sääntelyssä on kuitenkin otettava huomioon velvoitteiden kohtuullisuus. (Euroopan parlamentin ehdotus 24b artiklaksi)

7. Euroopan parlamentin mietinnön mukaan tuomioistuimen ulkopuolisen riitojenratkaisuelimen päätökset olisivat osapuolia sitovia. Suomen kantana todetaan, ettei Suomen tulisi hyväksyä sitä, että tuomioistuimen ulkopuolisten riidanratkaisuelinten päätökset olisivat osapuolia sitovia. (Euroopan parlamentin ehdotus 18 artiklaksi)

Valiokunnan lausunto LaVL 11/2022 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Euroopan komissio antoi 15.12.2020 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös, KOM(2020) 825 lopullinen).

Asetusehdotuksen tavoitteena on edistää digitaalisten sisämarkkinoiden toimintaa ja erityisesti ns. välittäjäpalveluiden tarjontaa. Sen tavoitteena on laatia yleiset säännöt turvalliselle, ennakoitavalle ja luotettavalle verkkoympäristölle, jossa myös käyttäjien EU:n perusoikeuskirjan sisältämiä perusoikeuksia suojellaan tehokkaasti. Tavoitteena on lisäksi syventää nykyisen sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin välittäjäpalveluiden sääntelyä siirtämällä voimassa olevat direktiivin vastuuvapaussäännökset ehdotettuun asetukseen sekä lisäämällä asetukseen näiden palveluntarjoajien huolellisuusvelvollisuuksia. Nämä huolellisuusvelvollisuudet ovat uusia, ja niiden tavoitteena on edistää käyttäjien ja kuluttajien turvallisuutta verkossa.

Asetusehdotuksen sisältöä on käsitelty asetusehdotusta koskevassa U-kirjelmässä (U 2/2021 vp) sekä jatkokirjelmässä (UJ 14/2021 vp).

Lakivaliokunta on antanut asiassa aiemmin kaksi lausuntoa (LaVL 9/2021 vp ja LaVL 20/2021 vp).

Lakivaliokunta katsoo aiemmissa lausunnoissaan (LaVL 9/2021 vp, s. 6, LaVL 20/2021 vp, s. 4) toteamallaan tavalla, että sääntelyn tavoitteiden kannalta ehdotusta voidaan pitää perusteltuna, kun otetaan huomioon internetin käytön yleisyys, rajat ylittävä luonne ja välttämätön merkitys kaikilla yhteiskunnan toiminnan aloilla. Erittäin suuret verkkoalustat, joihin kohdistuisi tiukempia vaatimuksia ja vastuita, ovat maailmanlaajuisia, ja niillä on yli 45 miljoonaa eurooppalaista käyttäjää. On ilmeistä, että yksittäisillä kansallisen tason lainsäädäntötoimilla ei pystytä tehokkaasti varmistamaan unionin kansalaisten ja yritysten turvallisuutta ja yhdenmukaista oikeuksien suojelua verkossa ja erityisesti suhteessa erittäin suurien verkkoalustojen toimintaan. Tämä perustelee valiokunnan käsityksen mukaan unionin tasoisella asetuksella toteutettavaa digitaalisten palvelujen toiminnan edellytysten yhdenmukaistamista turvaamalla samalla perusoikeudet ja varmistamalla turvallisen verkkoympäristön.

Jäsenvaltiot hyväksyivät digipalvelusäädöksestä yleisnäkemyksen 25.11.2021. Euroopan parlamentti hyväksyi mietintönsä digipalvelusäädöksestä 20.1.2022. Mietinnössään parlamentti ehdottaa komission alkuperäiseen asetusehdotukseen uutta sääntelyä, jota käsitellään nyt käsiteltävässä jatkokirjelmässä. Ns. trilogineuvottelut ovat alkaneet neuvoston, Euroopan parlamentin ja komission välillä. Puheenjohtajavaltio Ranska kiirehtii sopua digipalvelusäädöksestä.

Lakivaliokunta arvioi jatkokirjelmässä esitettyä valtioneuvoston kantaa ja samaansa selvitystä aiempien lausuntojensa (LaVL 9/2021 vp ja LaVL 20/2021 vp) ja neuvottelutilanteen valossa. Valiokunta lausuu jatkokirjelmästä oman toimialansa kannalta keskittyen eräisiin tärkeimpiin kysymyksiin. Jatkokirjelmässä keskitytään etupäässä Euroopan parlamentin uusiin ehdotuksiin,

Valiokunnan lausunto LaVL 11/2022 vp

joista kaikki eivät liity erityisesti lakivaliokunnan toimialaan. Valiokunta on kuitenkin saanut lisäselvitystä myös aiemmissa lausunnoissaan esiin nostamiensa keskeisten seikkojen osalta.

Erityisiä huomioita

Jatkokirjelmän mukaan Euroopan parlamentti ehdottaa, että asetukseen lisätään uusi vahingonkorvausvelvollisuutta koskeva 43a artikla. Jatkokirjelmässä tuodaan uutena kantana esiin se, että valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti parlamentin ehdottamaan välityspalveluntarjoajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevaan säännökseen, koska pelkkä maininta siitä, että palvelun vastaanottajilla on oikeus hakea korvausta, ei tuo mitään lisäarvoa suhteessa siihen, mihin heillä olisi oikeus ilman kyseistä säännöstäkin. Säännös olisi kuitenkin omiaan aiheuttamaan tulkin- taongelmia, koska se olisi osin päällekkäistä eräiden muiden unionin säädösten sekä kansallisen vahingonkorvaussääntelyn kanssa ja voisi pahimmallaan johtaa jopa vahinkoa kärsineen aseman heikkenemiseen. Vahingonkorvaussäännösten lisääminen asetukseen edellyttäisi huolellista perusvalmistelua komission toimesta vaikutusarvioineen. Jatkokirjelmän sekä saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää edellä selostettua valiokunnan varauksellista kantaa perusteltuna.

Jatkokirjelmässä nostetaan esiin myös tuomioistuimien ulkopuoliset riidanratkaisuelimet. Lakivaliokunta kiinnitti aiemmissa lausunnoissaan (LaVL 9/2021 vp, s.10 ja LaVL 20/2021 vp, s. 5) huomiota tuomioistuinten ulkopuolisiin riidanratkaisuelimiin ja katsoi, että neuvotteluissa on varmistettava, ettei asetuksesta seuraa jäsenvaltioille velvoitetta perustaa tuomioistuimen ulkopuolista riidanratkaisuelintä käsittelemään palveluntarjoajan päätöksiä koskevia valituksia. Valiokunta piti tärkeänä, että tämä pyritään vielä jatkoneuvotteluissa erillisin kirjauksin varmistamaan. Lausunnossaan (LaVL 20/2021 vp, s. 5) lakivaliokunta piti myönteisenä myös sitä, että tuolloin käsitelty kompromissiesitys ei sisältänyt enää säännöstä tuomistuinten ulkopuolisten riidanratkaisuelinten päätösten sitovuudesta.

Saadun selvityksen mukaan yleisnäkemyksen 44 johdantolauseessa todetaan, että tuomioistuinten ulkopuolista riitojenratkaisua koskevat digipalvelusäädöksen säännökset eivät saisi tarkoittaa jäsenvaltioille velvoitetta perustaa tällaisia tuomioistuinten ulkopuolisia riidanratkaisuelimiä. Neuvoston yleisnäkemyksestä tuomioistuinten ulkopuolisten riidanratkaisuelinten päätösten sitovuus oli poistettu. Euroopan parlamentin mietinnön mukaan tuomioistuimen ulkopuolisen riitojenratkaisuelimen päätökset olisivat kuitenkin osapuolia sitovia (Euroopan parlamentin ehdotus 18 artiklaksi). Nyt käsiteltävässä jatkokirjelmässä ilmaistun valtioneuvoston kannan mukaan Suomen ei tulisi hyväksyä tuomioistuimen ulkopuolisen riidanratkaisuelimen päätösten sitovuutta. Lakivaliokunta uudistaa edellä selostetun aiemmissa lausunnoissaan toteamansa näkemyksen ja pitää valtioneuvoston kantaa perusteltuna. Saadun selvityksen mukaan säännöstä päätösten sitovuudesta ei sisälly puheenjohtajan 18 artiklaa koskevaan viimeisimpään neuvottelumandaattiehdotukseen. Valiokunta pitääkin tätä myönteisenä.

Edellä todetun mukaisesti jatkokirjelmässä keskitytään erityisesti uuteen sääntelyyn, jota Euroopan parlamentti ehdottaa komission alkuperäiseen asetusehdotukseen nähden. Lakivaliokunta on saanut selvitystä neuvottelutilanteesta myös sellaisten kysymysten osalta, joita ei jatkokirjelmässä käsitellä ja joihin lakivaliokunta on aiemmissa lausunnoissaan kiinnittänyt huomiota. Nämä liittyvät muun muassa laittomaan sisältöön, 8 ja 9 artikloihin liittyviin rajat ylittäviin toimenpi-

Valiokunnan lausunto LaVL 11/2022 vp

depyyntöihin, kansallisten viranomaisten oikeuteen tehdä tarkastuksia, keskinäiseen avunantoon ja seuraamuksiin. Edellä todettuun liittyen lakivaliokunta viittaa aiemmissa lausunnoissaan (LaVL 9/2021 vp ja LaVL 20/2021 vp) toteamiinsa näkemyksiin ja pitää tärkeänä, että valiokunnan aiemmin esiin nostamat seikat huomioidaan edelleen myös neuvotteluiden loppuvaiheessa.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Lakivaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin täydennyksin valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 6.4.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Leena Meri ps
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Saara Hyrkkö vihr
jäsen Jouni Ovaska kesk
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Mari Rantanen ps
jäsen Suldaan Said Ahmed vas
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Sebastian Tynkkynen ps
jäsen Paula Werning sd
varajäsen Kim Berg sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto

Valiokunnan lausunto LaVL 11/2022 vp Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Lakivaliokunta on jo aiemmin antanut digipalvelusäädökseen liittyen lausunnon LaVL 9/2021 vp valtioneuvoston kirjelmästä U 2/2021 vp sekä lausunnon LaVL 20/2021 vp jatkokirjelmästä UJ 14/2021 vp. Olemme jättäneet mainittuihin lausuntoihin eriävät mielipiteet, joissa olemme tuoneet esiin näkemyksemme, jonka mukaan komission asetusehdotusta ei voida hyväksyä ilman merkittävien muutosten tekemistä.

Euroopan parlamentti hyväksyi mietintönsä digipalvelusäädöksestä 20.1.2022. Mietinnössään parlamentti ehdottaa komission alkuperäiseen asetusehdotukseen uutta sääntelyä. Lisäksi parlamentti on tehnyt muutosehdotuksia useisiin säännöksiin suhteessa komission ehdotukseen. Mitään sellaisia muutoksia, joita olemme aiemmissa kannanotoissamme edellyttäneet, ei kuitenkaan ole tehty.

Laittoman sisällön käsite on edelleen aivan liian yleinen ja epämääräinen. Laittomalla sisällöllä tarkoitettaisiin mitä tahansa tietoa tai toimintaa, mukaan lukien tuotteiden myynti tai palvelujen tarjoaminen, joka ei ole unionin tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaista, riippumatta kyseisen lainsäädännön täsmällisestä kohteesta tai luonteesta. Asetusehdotuksesta ei näin ollen vieläkään ilmene täsmällisesti, mihin konkreettisiin säädöksiin laitton sisällön määrittely perustuu. Se, minkälainen sisältö on laitonta, jää asetusehdotuksen perusteella siten täysin avoimeksi. Kun laitton sisällön käsite on hyvin epäselvä ja tulkinnanvarainen, saattaa käytännössä myös laillisena pidettävää sisältöä tulla poistetuksi. Tämä on ongelma sanan- ja ilmaisunvapauden kannalta.

Asetuksessa tulisi säätää täsmällisesti, mihin säädöksiin laitton sisällön määrittely konkreettisesti perustuu. Selvyyden vuoksi toteamme, että esimerkiksi lapsiporno ja terroristinen sisältö on pystyttävä poistamaan nopeasti ja tehokkaasti. Se, millainen ilmaisunvapauden käyttäminen loukkaa esimerkiksi toisen kunniaa, on puolestaan hyvin tulkinnanvarainen ja subjektiivisesti väritynyt kysymys. Toisaalta asetelma, jossa yksityisoikeudellinen toimija tekee arvion sisällön laittomuudesta ja suhteesta sanan- ja tiedonvälityksen vapauteen, ei ylipäätään sovi hyvin yhteen oikeusvaltioperiaatteen kanssa, minkä vuoksi sääntelykehikko olisikin valmisteltava kokonaisuudessaan uudelleen siten, ettei palveluntarjoajaa aseteta laintulkitsijan asemaan.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on lisäksi todettu, että asetusehdotus sisältää edelleen turhan moninaisia valvontamekanismeja, mikä on omiaan aiheuttamaan epäselvyyksiä siitä, mikä valvontamenettely saa etusijan muihin nähden. Myös palveluntarjoajan hallinnollinen taakka muodostuu kohtuuttoman suureksi, kun eri kanavia pitkin tulevat ilmoitukset ja pyynnöt koskien samaa tietosisältöä johtavat moninkertaiseen eri menettelyjä noudattaviin prosesseihin. Ehdotusta onkin tältä osin välttämätöntä selkeyttää siten, että asetuksen päämäärät voidaan saavuttaa tehokkaasti mutta samaan aikaan mahdollisimman vähäisellä hallinnollisella taakalla. Erityisen kielteisesti tulee suhtautua komissiolle annettaviin merkittäviin uusiin toimivaltuuksiin, sillä komissio on epädemokraattisesti valittu poliittinen toimija eikä mikään riippumaton lainkäyttöelin. Luotettavien ilmoittajien eli jonkinlaisten "siviilinettipoliisien" suorittama sisältövalvonta ei sekään sovi demokraattiseen oikeusvaltioon. Laitton sisällön ilmoitusmenettelystä ei muuten-

Valiokunnan lausunto LaVL 11/2022 vp
Eriävä mielipide

kaan saa muodostua keinoa, jolla muiden ilmaisunvapauden käyttämistä ja palveluntarjoajien toimintaa tarkoituksellisesti haitataan.

Euroopan parlamentin mietinnön mukaan tuomioistuimen ulkopuolisen riitojenratkaisuelimen päätökset olisivat osapuolia sitovia. Säännöstä päätösten sitovuudesta ei kuitenkaan sisälly viimeisimpään neuvottelumandaattiehdotukseen, ja Suomen kantana todetaankin olevan, ettei Suomen tulisi hyväksyä sitä, että tällaisten riidanratkaisuelinten päätökset olisivat osapuolia sitovia. Esitettyä kantaa voidaan pitää sinänsä perusteltuna, mutta asetusehdotuksesta ei kuitenkaan ilmene riittävästi perusteita sille, miksi tällainen erillinen riidanratkaisuelin ylipäätään halutaan luoda. Erillisen riidanratkaisuelimen perustaminen hämääryttää valiokunnan asiantuntijakuulemisissa todetun mukaisesti tarpeettomasti tuomiovallan käyttöä siirtämällä tuomiovaltaa tuomioistuinten ulkopuolisille elimille. Suomen onkin vastustettava tuomioistuimen ulkopuolisten riidanratkaisuelinten perustamista riippumatta siitä, ovatko tällaisten elinten päätökset sitovia vai eivät.

Kiinnitämme lopuksi vielä huomiota siihen, että nyt käsiteltävää jatkokirjelmää on valiokunnan asiantuntijakuulemisissa pidetty sisällöllisesti vaikeaselkoisena ja säännösviittauksiltaan osin puutteellisenä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan puheenjohtajavaltio Ranska kiirehtii sopia digipalvelusäädöksestä. Toteamme tähän liittyen pitävämme epäasianmukaisena sitä, että periaatteellisesti hyvin merkittävää ja sisällöltään paikoin hyvinkin ongelmallista asetusta ajetaan EU:ssa eteenpäin valtavalla kiireellä ja eduskuntaan siksi toimitetaan huonosti valmisteltuja asiakirjoja.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 6.4.2022

Sebastian Tynkkynen ps

Mari Rantanen ps

Leena Meri ps